

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Anden Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 217. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1836_518A_2-txt-shoot-idm12374.pdf (tilgået 20. juni 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

At nu *Ælfred* (Alfred), der i fjortende Ledd nedstammede fra *Vodaniden Kerdik*, som først gjorde Landgang i Vest-Sex, var paa en Maade Stifter af *Høi-Skolen* i *Oxford* og indkaldte, saavel fra *Wales* som fra *Frankrig*, alle de Lærde, han kunde opspørge, det kunde være smukt nok af ham, men vilde her ikke engang sige saameget som at *Karl* den *Store* indkaldte lærde *Angel-Sachser*. Ved at stirre paa Sligt kan Man endogsaa let komme paa *Vild-Spor*, som om *Engeland*, i det *Niende* Aarhundrede, langt fra at være Dannelsens Moder-Skiød, trængde til at skruphøvels af *Vælskmænd* og *Franker*; men vi skal see paa *Moders-Maalet*, som dengang i *Vester-Leden* havde slet ingen boglærde Dyrkere undtagen *Angel-Sachserne*, og en enkelt *Tydsker*, som havde lært af dem. Det var, hvad *Kædmund* og *Oldhjelm* spaaede, og skiøndt de Lærde ikke godt kan lide, Man siger, de med *Moders-Maalet* ikke kan gjøre Andet end humpen efter, hvor *Skjaldene* paa *Vinger* har viist *Vei*, saa er det dog meget naturligt, baade at de der flyve komme raskest afsted, og at *Menig-Mand* gider heller hørt paa dem der synge end paa dem der stave. Hvor Man derfor nogensinde skal faae *Bøger* paa *Moders-Maalet*, som er værd at læse, maa Man, som vi læse om *Kædmunds* Lærere, først høre *Sange*, Man faaer *Lyst* til at skrive op, og saadanne opskrevne *Sange* synes indtil *Ælfreds* Tid at have været de eneste *Angel-Sachsiske* *Bøger*. Baade siger han det saa omtrent i *Konge-Brevet*, han lod følge med *Oversættelsen* af *Gregor* den *Stores Hyrde-Bog* (*Pastorale*), og om ham selv læse vi, at til han var tolv Aar, havde han aldrig havt *Bog* i sin *Haand*, men da viiste hans Moder *Aasberg*, *Mund-Skiænken Aslak Jydes* *Daatter*, ham og hans *Brødre* en *Angel-Sachsisk Verse-Bog* med et meget pænt *Titelblad* og sagde, at hvem af dem der først kunde lære den, maatte have den til *Arv* og *Eie*. Da ledte *Ælfred* sig selv en *Skole-Mester* op og slugte snart *Bogen*, da han var godt vant til at lære *Vers* udenad, og den *Slags* *Læsning* stræbde han ogsaa siden at faae almindelig udbredt. *Ælfreds* *Levnet* af *Asser* 4. 15. 17. 69–71.. Det er *Vælskmanden Asser*, indkaldt af *Ælfred* og gjort til *Biskop* i *Sherborne*, vi maae takke for denne *Oplysning*, og da han ovenikøbet skrev paa *Latin*, har han naturligviis ikke sagt os, hvad det var for et *Kvad*, *Ælfred* lærde at læse af, medens hele *Talen* viser, der har været *Endeel* at vælge imellem; men vi, hvem *Tiden* kun har *levnet Eet*, som en *letnem* *tolvaars Dreng* kunde lære med *Fornøielse* og faae *Lyst* til at læse af, vi maae nødvendig tænke paa *Biovolfs-Drape*, der i det *Mindste* gjør os *Sagen* meget forklarlig. At dette *Helte-Digt*, skiøndt det først i *nærværende* *Aarhundrede* har begyndt paany at komme for *Lyset*. *Udkommet* i *Kjøbenhavn* 1815 og der *fordansket* paa *Rim* 1820., dog maae være ældre end *Ælfred*, skiønner Man 219let af *indvortes* *Grunde*, og en *Nordisk* *Historie-Skriver* maa nødvendig gribe *Leiligheden* til paa det *Varmeste* at anbefale et *Digts* *Læsning*, der endnu kun er lidt bekiendt og er dog ikke blot i *historisk* *Henseende* *Guld* værd, men bliver, ligesom de *Homeriske* *Digte*, *beslægtede* *Naturer* *kiærere*, jo tiere det læses og burde derfor være alle disse ligesaa bekiendt fra *Barns-Been*, som *Hine* var de gamle *Græker*. Man finder nemlig her ikke blot *lutter* *Nordiske* *Old-Sagn*, men en *lyslevende* *Skildring* af *Nordens Aand* i sine bedste *Klæder*: som den *Danske* *Lands-Fader Hrodgar* (*Roe*), *Gothe-Kæmpen Bjovulf* og hans *fuldtro Ven*, den unge *Viglaf*, der *bogstavelig* gaaer i *Ilden* for ham, og det *Altsammen* i en *trohjertig* men *kort* og *fyndig* *Stil*, og uden *mindste* *Stænk* af den *Uhøviskhed*, der *vanhælder* næsten alle *verdslige* *Digte* fra *Middel-Alderen*, undtagen *Angel-Sachsernes*. At *Svinkerne* (*Episoderne*), skiøndt i sig selv *deilige*, falder vel meget i det *Dunkle* og *slaaes* lidt *klodset*, lader os nok føle, at *Gother* var *ikke* *Græker*, men vi gjør vel i at huske, at vi er heller *ikke* *Græker*, fordi vi kan læse deres *Vers*, og at vi *ingenlunde* nærme os dem ved at *bandlyse* vore *Fædres Aand* og lade haant om hans *Kæmpe-Skridt*!